

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

Список використаних джерел:

1. Про захист прав людини і основоположних свобод : Міжнародна конвенція від 04.11.1950 № 995_004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
2. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>
3. European court of human rights. Посібник із статті 6 Європейської конвенції з прав людини. Право на справедливий суд (кримінально-процесуальний аспект) від 31.12.2019. 105 с. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_UKR.pdf
4. Про засади державної мовної політики : Закон України від 03.07.2012 № 5029-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>
5. Кримінально-процесуальний кодекс України від 20.11.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n921>

Ключові слова: перекладач, справедливий суд, право на переклад, державна мова, забезпечення прав, кримінальне провадження.

Key words: translator, fair trial, right to translation, state language, ensuring rights, criminal proceedings.

ГАБЛЕЙ НАТАЛІЯ ГРИГОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри міжнародного, конституційного
та адміністративного права
Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту,
кандидат юридичних наук, доцент*

БЕЗНОСЮК ОЛЕГ ПЕТРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
заступник директора
Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту, доцент
кафедри загальноправових та гуманітарних дисциплін,
кандидат історичних наук*

ПРАВО ОБВИНУВАЧЕНОГО НА ЗУПИНЕННЯ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ У ЗВ'ЯЗКУ З МОБІЛІЗАЦІЄЮ

24 лютого 2022 року в Україні докорінно змінилося правове, політичне життя у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України і відповідно на її території введено воєнний стан [1]. Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення

загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [2]. Воєнний стан є підставою для тимчасового обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина, передбаченими статтями 30-34, 38, 39, 41–44, 53 Конституції України [2; 3]. У зв'язку із введення воєнного стану в законодавство України внесено ряд змін, щоб привести його у відповідність до нових реалій. Значних змін зазнало і кримінально-процесуальне законодавство, зокрема норми КПК України. Законом України № 2201-IX від 14.04.2022 р. внесено зміни до КПК України в ст. 335, де передбачено порядок із такими підставами зупинення судового провадження як ухилення від явки до суду або захворювання на психічну чи іншу тяжку тривалу хворобу, яка виключає участь у судовому провадженні, ще одну підставу – обвинувачений призваний для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період [4]. Для зупинення судового провадження у зв'язку із проходженням військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період достатньо наявності факту призову обвинуваченого на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період та наданих доказів, що підтверджують цей факт. Наприклад, це може бути витяг з Наказу начальника «Про призов військовозобов'язаних на військову службу під час мобілізації, на особливий період у складі команд», де зазначається склад команди. Відповідно до Законів України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», «Про військовий обов'язок і військову службу» мобілізація – комплекс заходів, здійснюваних з метою планомірного переведення національної економіки, діяльності органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій на функціонування в умовах особливого періоду, а Збройних Сил України, інших військових формувань, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту – на організацію і штати воєнного часу [5; 6]. Варто звернути увагу на те, що в даному випадку мобілізація як підстава зупинення судового провадження, є правом обвинуваченого клопотати про таке рішення, це також є правом для суду застосовувати зупинення і теж можливість ініціювати таке зупинення. Тобто у суду не має обов'язку зупиняти судове провадження, оскільки норма ст. 335 КПК України не є імперативною, більше того, не завжди мобілізація є перешкодою розгляду кримінального провадження, тому треба розглядати і можливість участі обвинуваченого у режимі відеоконференцзв'язку, якщо це можливо. А також розуміти, що мобілізувати особу можна і для виконання господарських обов'язків у військових частинах на час війни, тому це не є перешкодою їх участі у судовому провадженні. Також не є підставою зупиняти судове провадження у разі, якщо мобілізовано захисника обвинуваченого, в такому разі обвинуваченому має бути надано право запросити нового захисника або надати захисника державою. Підтвердженням цього

є постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду України від 16 лютого 2023 року по справі № 748/479/20, в якій зазначено, що апеляційний суд не порушив право на захист засудженого у разі призначення захисника із центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, якщо участь захисника під час апеляційного розгляду визнана обов'язковою, суд роз'яснив засудженому його право укласти договір про надання правової допомоги з іншим захисником, однак засуджений цим правом не скористався [7].

Отже, право обвинуваченого на зупинення судового провадження у зв'язку з мобілізацією – це можливість відкладення судового провадження до моменту звільнення обвинуваченого з військової служби. Варто також пам'ятати, що обвинувачений має повідомити суд про проходження військової служби шляхом подання клопотання особисто чи через захисника. Якщо є дані, що обвинувачений перебуває на тимчасово окупованій території у зв'язку з чим він відсутній в судовому засіданні, то прокурор в такому випадку подає клопотання до суду про зупинення судового провадження та оголошує особу в розшук.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24 лютого 2022 року № 210 2-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20> (дата звернення: 06.05.2023).
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19> (дата звернення: 06.12.2022).
3. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 06.05.2023).
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 06.05.2023).
5. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21 жовтня 1993 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12> (дата звернення: 06.05.2023).
6. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12> (дата звернення: 06.05.2023).
7. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду України від 16 лютого 2023 року по справі № 748/479/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109273636>

Ключові слова: обвинувачений, судове провадження, підстави зупинення, мобілізація, воєнний стан.

Key words: the accused, court proceedings, reasons for stopping, mobilization, martial law.

Павлова Олександра Сергіївна Кримінально-правова охорона інформаційної безпеки	259
Поліщук Яна Романівна Віктимблеймінг: поняття та його прояви в сучасному суспільстві	262
Радковська Ірина Сергіївна До питання відповідальності та покарання за деякі кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту . . .	265
Таратінов Юрій Миколайович Щодо видів кримінально-протиправних посягань	269
Яковенко Анастасія Валеріївна Основні ознаки кримінального права в умовах воєнного стану	271

СЕКЦІЯ 21

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Підсекція 1

Проблеми кримінального процесу в умовах воєнного стану	274
---	------------

Аркуша Лариса Ігорівна «Таємні» операції у протидії організованій злочинній діяльності в Україні	274
Аленін Юрій Павлович, Мурзановська Аліна Владиславівна Правосуддя під час воєнного стану в Україні: окремі проблемні питання	277
Торбас Олександр Олександрович Висновок спеціаліста як джерело доказів у кримінальному процесі	281
Білокінь Руслан Михайлович Деякі проблеми реалізації принципу змагальності у кримінальному процесі	283
Волошина Владлена Костянтинівна, Пожар Вадим Георгійович Забезпечення права на переклад у контексті реалізації права на справедливий суд	287
Габлей Наталія Григорівна, Безносьюк Олег Петрович Право обвинуваченого на зупинення судового провадження у зв'язку з мобілізацією	290